

■ مقایسه نگاه و شیوه اصلاح گروه‌های معتبر مرجع با جریان بی‌هویت آشوب‌طلبی که تنها تخم نفرت و ستیز را در جامعه می‌کارد، شکاف بزرگی میان اکثر معتزضان با اقلیت ساختارشکن به وجود می‌آورد. شکستن این انسداد نامعقول و خلاف مصلحت ضرورتی است که به آرام شدن فضای عمومی جامعه نیز کمک می‌کند. در اجرای این ضرورت نمی‌توان بیش از این تعلل کرد

عقلانی شدن رفتار اعتراضی و باز شدن باب گفت‌وگو و مفاهمه نیازمند احیا و تقویت جایگاه گروه‌های معتبر سیاسی است

احیای مراجع سیاسی، شرط عقلانیت

گروه سیاسی: این روزها همه از لزوم گفت‌وگو، هم‌اندیشی و طرح ایده برای برون‌رفت فضای اجتماعی و سیاسی کشور از بحران‌های اخیر سخن می‌گویند؛ بحرانی که احتمالاً رد آن را باید در ادراک بخشی از جامعه نسبت به وضعیت موجود و چگونگی تغییر آن جست‌وجو کرد. صحنه‌های تلخ و گزنده‌ای که هر روز در فضای عمومی منتشر می‌شود، حکایت از خشم بالقومای دارد که در سایه فقدان یا ضعف مراجع سیاسی به عنوان حلقه وصل مردم و نهادها و دولت به سمت یک خشونت رفتاری و گفتاری حرکت می‌کند؛ خشونتی که در ۴۰ روز گذشته خسارات سنگین مادی و اجتماعی به کشور وارد کرده است؛ حرکتی که هر چند محرک‌های بیرونی همچون جنگ رسانه‌ای تمام‌عیار رسانه‌های وابسته به دولت‌های خارجی در جهت دادن به آن نقش پررنگی داشته اما دارای ابعاد و پیش‌زمینه‌های اجتماعی و سیاسی گسترده‌ای است که کمتر به آن پرداخته شده است. در این فضا هر چند باز شدن باب گفت‌وگو و تبادل نظر، شرطی ضروری و انکارناپذیر است اما همین هم نیازمند درک صحیح بحرانی همچون سقوط مراجع سیاسی و اجتماعی تأثیرگذار است؛ مراجعی که اساساً مهم‌ترین منبع جهت‌دهی به ذهنیت عمومی و تعادل‌بخشی به نزاع‌ها به حساب می‌آیند. با این مقدمه می‌توان طرح ۲ سوال را پیش از شکل‌گیری هر گفت‌وگویی ضروری دانست: ۱- مراجع سیاسی چگونه ضعیف و بعضاً بلاموضوع شدند؟ ۲- احیا و تقویت این مراجع نیازمند چه بایسته‌هایی است؟ رسیدن به پاسخی برای این ۲ سوال می‌تواند آغازی بر مسیر دشوار اما ممکن مفاهمه و گفت‌وگو در ایران امروز باشد.

به گزارش «وطن امروز»، اواخر شهریور سال جاری، شروع دور جدید آشوب‌های خیابانی، بار دیگر فضای سیاسی کشور را با سوال قدیمی و همیشگی «چه باید کرد؟» روبرو کرد؛ سوالی که بسته به موضوعات، امکانات و چشم‌انداز هر جامعه‌ای در هر زمانی به پاسخی متفاوت ختم می‌شود. با این حال سنخ حادتری که در ماه‌های اخیر در کشورمان پدیدار شد، تفاوت‌های جدی با حوادث پیشین داشت. شاید مهم‌ترین تفاوت در این فضا، فقدان زبان مشترک میان معتزضان و دولت و نبود ابزار جدی برای ارتباط‌گیری بین طرفین بود. در عصری که بازنمایی واقعی پیش از هر چیز در محیط‌های واقعی و فضای مجازی رقم می‌خورد، ارتباط‌گیری با جامعه نیز مختصات خاص خود را طلب می‌کند. در این فضا آنچه از نخستین روزهای داغ شدن فضای اعتراضات و آشوب‌های خیابانی به چشم می‌آید، بی‌مرجعی یا شاید بهتر بگوییم فقدان مرجع جامعه ایران بود. از سویی مراجع سیاسی اصیل که همواره به کنش سیاسی مردم جهت می‌بخشیدند کمترین ارتباط و چسبندگی را با شرایط موجود در کف خیابان‌ها داشتند و از سوی دیگر بخش بزرگی از مرجعیت خبری کشور نیز به خارج کشور و کلال‌هایی منتقل شده بود که سال‌ها در خیال خود نقش‌براندازی و تجزیه سرزمینی ایران را تصویرسازی می‌کردند. حالا دیگر آنچه میدان‌داری می‌کرد، روایت‌هایی بود که با تهییج احساسات و عواطف، اعتراض جامعه را به سمت اغتشاش و خشونت راهبری می‌کرد. فیکشنویزها هم در این اشته‌بازار هر روز با ارائه خبری جعلی یا ساختگی، امکان اندیشیدن و محاسبه‌گری را از جامعه سلب می‌کردند. کلفی است تنها از نظر کمی به تعداد اخبار کذب که در این ۵۰ روز گذشته ساخته و پرداخته شده است نگاهی بیندازیم تا به آنچه بر ذهن و روان جامعه ایران گذشته است بی‌بریم. هر قدر هم عملیات روانی

برای حفظ وحدت سرزمینی و تثبیت باورهای ملی باید روایت‌های مختلفی را عرضه کرد. مشکلات ایران امروز مشکلاتی یک خطی نیست که با یک روایت واحد و یک خطی بتوان آن را حل کرد. از سوی دیگر سنخ اعتراضات و طیف معتزضان نیز یکدست و همسان نیست و برای ترمیم روابط سیاسی و اجتماعی باید امکان ارائه و بیان روایت‌های متعدد و متکثر را به گروه‌های مرجع اصیل داد.

باز کردن باب گفت‌وگو و تقویت گروه‌های مرجع به معنای پذیرش هر چهره و جریان نیست که ادعای مرجعیت دارد. گروه‌های مرجع اصیل گروه‌هایی هستند که به رغم کثرت روایت‌هایشان منافع ملی و وحدت سرزمینی را خط قرمز می‌دانند، خشونت‌گریزند و تعادل‌بخشی را به نزاع‌ها در بستر تقویت مجاری قانونی فهم می‌کنند، احساسات را برمی‌انگیزند اما در نهایت عقلانیت را در جامعه‌قوام می‌بخشند، چشم‌انداز دارند و برای رسیدن به این چشم‌انداز برنامه دارند و در نهایت آنکه ضمن ارتباط گرفتن با بدنه معتزض، اعتراضی را نه هدف که وسیله‌ای برای بهینه کردن شرایط موجود می‌دانند.

شرط دوم برای تقویت مراجع سیاسی باز کردن فضا و برجسته کردن مراجع معتبری است که در انسداد به وجود آمده حاشیه‌نشین شده‌اند. تحقق این شرط بیش از همه در میدان رسانه‌های کشور بویژه صداوسیما امکان‌پذیر است. رسانه ملی باید پلان‌مدار عقلانی کردن فضای گفت‌وگو در جامعه و طرح ایده‌های اصیل و ملی برای تغییر دادن فضای اجتماعی باشد که هم ضدگفت‌وگو و هم علائبت‌ستیز است. میدان دادن به چهره‌های معتبری که برای جامعه چشم‌انداز ترسیم می‌کنند، محدود به چهره‌های سیاسی نمی‌شود و باید بازگشت

شکل می‌گیرد. ■ **بایسته‌های گفت‌وگو و اعتبار مراجع اصیل** با این تعاریف احیای مراجع سیاسی امری ضروری است که نیاز به بایسته‌های خاص خود دارد. نخستین شرط برای به متن برگرداندن مراجع سیاسی طرفدار، به رسمیت شناختن مشکلات موجود و پذیرش این واقعیت است که جامعه برای عبور از فضای هیجانی ایجادشده، محتاج مفاهمه و هم‌اندیشی است. این مفاهمه کثرت را به رسمیت می‌شناسد و می‌پذیرد

حاشیه‌نشینانی که در دوره طرد شدن نیز منافع و مصالح ملی را سرلوحه گفتار و رفتار خود قرار داده‌اند، امکان‌پذیر شود.

شرط دیگر برای تقویت این مراجع ایستادن مقابل تصمیم‌گذاشته‌ها و جریان‌هایی است که تضعیف مراجع و بی‌اعتبار شدن چهره‌های اصیل را به عنوان یک هدف برای خود تعریف کرده‌اند؛ مسأله‌ای که باید فراتر از ساختارهای رسانه‌ای در نهادهای بالادستی و ذی‌نفوذ به دنبال رد آن گشت. واقعیت آن است که بی‌اعتبار شدن مراجع معتبر سیاسی تنها به بدمرجهی و میدان‌دار شدن چهره‌هایی انجامیده است که فاقد هر گونه تعهد و تخصص سیاسی هستند.

■ **جامعه‌قیاس می‌گیرد** با توجه به فضای موجود، بازگشت مراجع سیاسی و باز شدن باب گفت‌وگو اثرات سازنده‌ای برای جامعه ایران امروز دارد. بخش بزرگی از جامعه معتزض ایران ضمن آنکه خود را برای اعتراض محق می‌دانند اما در برابر جریان‌ها را مشاهده می‌کنند که نه ادبانه را ادبیات و نه مصلحت را در عمل خود به هیچ‌وجه لحاظ نمی‌کنند. با بدنام‌ترین و ضدانسانی‌ترین جریان‌ها نشست و برخاست می‌کند و میل سیری‌ناپذیری به خشونت دارد. باز شدن باب گفت‌وگو امکان قیاس را به این بخش از جامعه ایران می‌بخشد. مقایسه نگاه و شیوه اصلاح گروه‌های معتبر مرجع با جریان بی‌هویت آشوب‌طلبی که تنها تخم نفرت و ستیز را در جامعه می‌کارد، شکاف بزرگی میان اکثر معتزضان با اقلیت ساختارشکن به وجود می‌آورد. شکستن این انسداد نامعقول و خلاف مصلحت ضرورتی است که به آرام شدن فضای عمومی جامعه نیز کمک می‌کند. در اجرای این ضرورت نمی‌توان بیش از این تعلل کرد.

رئیس‌جمهور با اشاره به لزوم بحث و ارائه راهکار برای وقایع اخیر کشور تأکید کرد

دانشگاه بهترین جایگاه برای گفت‌وگو

گروه سیاسی: رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه دانشگاه بهترین جایگاه برای بحث و گفت‌وگو درباره رخداد‌های اخیر و ارائه راهکار است، اظهار داشت: شرط مهم این گفت‌وگوها فهم درست مسائل است؛ اگر مسائل بخوبی تحلیل نشده یا تحلیل‌ها بیش از آنکه از حقیقت نشأت گرفته باشند، تحت تأثیر فضا‌سازی‌ها و جوسازی‌های رسانه‌ای و مجازی باشند، راهکارهای ارائه شده راه به خطا خواهد برد.

حجت‌الاسلام سیدابراهیم رئیسی در دیدار روسای دانشگاه‌های سراسر کشور، علم و دانش را مهم‌ترین ابزار هدایت و نجات انسان و هموارکننده مسیر پیشرفت، تعالی و رسیدن انسان به سعادت دانست و افزود: حرمت و قداسات دانشگاه هم به همین علت است، پس بر روسا، اساتید، دانشجویان و همه اجزا و ارکان جامعه علمی و دانشگاهی است

رسانه‌ای و مجازی باشد، راهکارهای ارائه شده راه به خطا خواهد برد. رئیسی با تکرار این نکته مهم که جنگ امروز، جنگ روایت‌هاست، بر اهمیت تبیین روایت درست و صادق تأکید کرد و گفت: دشمن که تلاش بسیاری کرده بود فعالیت‌های علمی، صنعتی، تولیدی و خدماتی در کشور متوقف و ارتباطات ایران با دیگر کشورها قطع شود، وقتی در عمل خود را ناکام دید، شروع به توطئه و کارشکنی کرد.

وی درباره پیشرفت‌های کشور که موجب ناکامی دشمن شد به ذکر مثال‌هایی پرداخت و گفت: دشمن به صراحت اعلام کرد تلاش خواهد کرد فروش نفت ایران را به صفر برساند اما در حال حاضر صادرات نفت کشور به آمار قبل از تحریم‌ها نزدیک شده است. ارتقای رتبه علمی دانشگاه‌های کشور نیز قابل توجه است و برخلاف خواست و تلاش دشمن برای منزوی کردن کشور، ارتباطات با همسایگان و کشورهای منطقه در حال گسترش است. رئیسی افزود: البته در کنار این پیشرفت‌ها وجود برخی کمبودها و مشکلات در رفع گره‌های ذهنی در دانشگاهیان و برخی اقتضای ایجاب می‌کند دانشگاه‌ها جهت تبیین را یکی از مهم‌ترین اولویت‌های خود بدانند.

وی با تأکید بر اینکه نخستین و مهم‌ترین راهکار تقویت نظم و آرامش در دانشگاه‌ها تبیین و رفع گره‌های ذهنی دانشجویان و اساتید است، سازوکارها و ظرفیت‌های درون دانشگاه را برای حفظ نظم، انضباط و آرامش کافی دانست و گفت: دشمن می‌خواهد دانشگاه محل اغتشاش و ایجاد ناآرامی و بی‌اخلاقی باشد. باید در مقابل خواست این دشمن با قدرت و با کمک اساتید و دانشجویان با بصیرت ایستادگی کرده و دشمن را ناکام گذاشت.

۲۱ فروردین ۱۴۰۰

نتیجه بی‌اعتبارسازی گروه‌های مرجع را باید در کاهش عقلانیت سیاسی در جریان کنشگری جمعی جست‌وجو کرد. زمانی که گروه‌های مختلف با خرده‌اختلاف‌های موجود قابل اغماض رو به نفی دیگری می‌آورند، در نهایت امکان پذیرش گفت‌وگو و وحدت را از همدیگر سلب می‌کنند تا جایی که طرفداران هر نحله به قدری با دیگر نحله احساس فاصله می‌کنند که نه تنها حاضر به شنیدن مواضع‌شان نمی‌شوند بلکه حتی انتلاف و وحدت را باطل می‌شمارند. در هفت‌ماه‌های اخیر در خیابان‌های کشور اتفاق افتاد قبل از هر چیز انعکاسی از ادراک جامعه درباره یک حادثه نه‌پایه‌ای و اما و اگا بود. در این شرایط، بی‌مرجعی و در نهایت بدمرجهی، فضای عمومی جامعه را از انسجام به سمت اشفاق و دیگرستیزی پیش برد. از سوی دیگر به امکان تعامل جامعه با دولت را کاهش داده و حتی مسدود کرد. بر همین مبنا اعتراضات معلمان و بان‌نشتگان درباره مطالبات‌شان و مسؤولیت‌پذیری است که در سال‌های اخیر بدنت ضعیف شده‌اند.

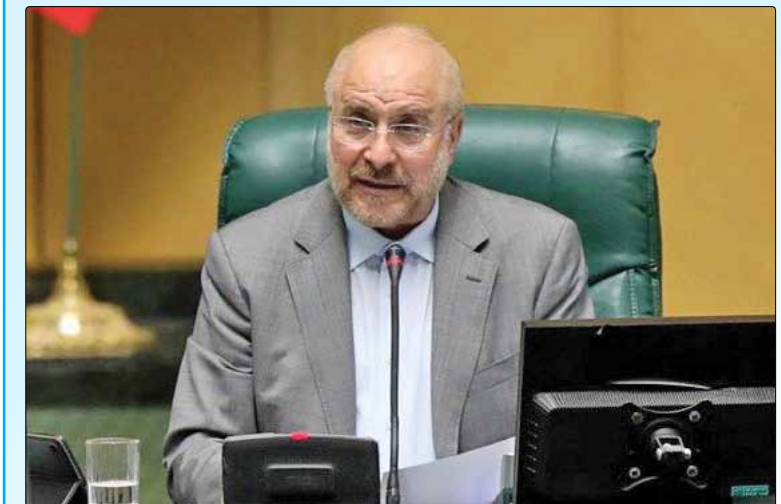

۱۴ مهر ۱۴۰۱

تجربه‌های گرانی که در سال‌های اخیر بر کشورمان رفته است، احیای مراجع معتبر به عنوان گروهی را که شرایط حال را تفسیر و مطلوبیت آینده را تصویر کنند ضروری کرده است. مراجع معتبر به موازات اینکه چشم‌اندازی مصلحانه برای اعتراض و تحول خواهی به وجود می‌آورند، مسؤولیت‌پذیرند و حادث‌شدن بحران را برای تقویت جایگاه خود ضروری نمی‌دانند. حوادث تلخی که در هفت‌ماه‌های اخیر در خیابان‌های کشور اتفاق افتاد قبل از هر چیز انعکاسی از ادراک جامعه درباره یک حادثه نه‌پایه‌ای و اما و اگا بود. در این شرایط، بی‌مرجعی و در نهایت بدمرجهی، فضای عمومی جامعه را از انسجام به سمت اشفاق و دیگرستیزی پیش برد. از سوی دیگر به امکان تعامل جامعه با دولت را کاهش داده و حتی مسدود کرد. بر همین مبنا اعتراضات معلمان و بان‌نشتگان درباره مطالبات‌شان و مسؤولیت‌پذیری است که در سال‌های اخیر بدنت ضعیف شده‌اند.

رئیس مجلس شورای اسلامی در تشریح شروط حصول نتیجه برای اعتراضات خاطر نشان کرد

مرزبندی با خشونت‌طلبی و براندازی

سواء استفاده کند رئیس مجلس شورای اسلامی خاطر نشان کرد: ما اعتراض را نه تنها درست و عامل پیشرفت کشور می‌دانیم، بلکه معتقدیم این حرکات اجتماعی به شرط مرزبندی با خشونت‌طلبان، جنایتکاران و تجزیه‌طلبان باعث تغییر سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌ها خواهد شد، همان‌گونه که رهبر معظم انقلاب نیز در دیدار کارگران، اعتراضی را که در آن با دشمن مرزبندی شده باشد، مورد تأیید قرار دادند. مثال مشخص مؤثر بودن این شیوه اعتراضات معلمان و بان‌نشتگان درباره مطالبات‌شان در ماه‌های پیش از این است که به نتایج ملموسی رسید. وی در ادامه گفت: بر این اساس مرزبندی با خشونت‌طلبی و براندازی شرط ضروری حصول نتیجه و تغییر محسوس در نتیجه اعتراضات است و نظام سیاسی کشور نیز به جهت استواری بر اراده مردم، بستر قطعی هر نوع اصلاح و تغییر برای تأمین اجتماعی و حکمرانی سیاسی بدهند.

گروه سیاسی: رئیس مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه تدبیر مردم در همراهی نکردن با اغتشاشات را نباید بهانه‌ای برای پرهیز در تغییر رویه‌ها قرار داد، گفت: اقدامات ترورستی دشمنان ایران، نباید بهانه‌ای برای نادیده گرفتن اعتراضات اصلاح‌خواهانه شود. محمدباقر قالیباف در نطق پیش از دستور خود در جلسه علنی روز گذشته مجلس شورای اسلامی ضمن تقدیر و تشکر از حضور کنشگر مردم شهیدپرور استان فارس در مراسم تشییع شهیدا گفت: همان‌طور که رهبر انقلاب فرمودند اقدام قاطع و خردمندانه درباره سررشته این فاجعه آفرینی‌ها ضروری است و ان‌شاءالله مردم شاهد اقدامات قاطع جمهوری اسلامی در مقابل این جنایات خواهند بود. وی تأکید کرد: این جنایت ثابت کرد دشمنان ایران عزیزمان برای بر هم زدن امنیت کشور، اختلال در زندگی روزمره مردم، ایجاد جنگ و درگیری در شهرها و همچنین تجزیه کشور، کمین کرده‌اند و به دنبال شکار فرصت‌ها هستند. این جنایات با همه اتمام حجت کرد که دشمن اراده کرده است امنیت کشور را بر هم بزند و از امروز باید فعالان عرصه فکر و موثران صراحتاً راه خود را از خشونت‌طلبان و جنایتکاران جدا کنند.

قالیباف با تأکید بر این نکته که اقدامات ترورستی دشمنان ایران نباید بهانه‌ای برای نادیده گرفتن اعتراضات اصلاح‌خواهانه جمعی از مردم شود، ادامه داد: باید در نظر داشت اگر گروه‌های سیاسی و نقش‌آفرینان فرهنگی و اجتماعی از ابتدا مانع از تبدیل شدن اعتراضات اصلاح‌خواهانه به اغتشاش و اعتراض خشونت‌طلبانه می‌شدند و همانند عموم مردم عمل کرده و راه خود را از خشونت‌طلبی جدا می‌کردند، دشمن جنایتکار ایران نمی‌توانست از فرصت ایجاد شده به ضرر مردم